

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ ІМЕНІ ГЕТЬМАНА
ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач, вчене звання, науковий ступінь	Попелюшко Роман Павлович доцент, доктор психологічних наук
E-mail	roman-xnu@ukr.net
Навчальна дисципліна	Інклюзивна освіта
Офіційна назва освітньої програми	«Практична психологія»
Рівень вищої освіти	другий (магістерській)
Галузь знань	05 Соціальні і поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	3
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова
Мета вивчення дисципліни	формування систематизованих уявлень про теоретичні, нормативно-правові засади впровадження інклюзивної форми навчання, особливості організації, проблеми і перспективи проектування інклюзивного освітнього середовища для дітей з порушеннями психофізичного розвитку; формування загальнокультурних та професійних компетенцій, необхідних для ефективної діяльності в якості організаторів та виконавців програм інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих

	<p>методів та технік.</p> <p>СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.</p> <p>СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.</p> <p>СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p>
--	--

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою

Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Історія спеціальної освіти й інклюзії. Моделі соціальної політики щодо дітей, які мають обмеження психофізичного розвитку.

Тема 2. Інклюзивна освіта: сутність, головні завдання і принципи впровадження

Визначення понять «інклюзія», «інтеграція», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби» та ін. Сутність та особливості інклюзивної освіти. Мета, завдання та принципи розвитку інклюзивної освіти в Україні.

Тема 3. Передумови для забезпечення успішної інклюзії

Особливості створення і функціонування інклюзивних шкіл. Передумови успішної розбудови інклюзивного середовища. Співпраця з батьками як з рівноправними членами команди.

Тема 4. Особливості успішного впровадження інклюзивного навчання

Інтеграція дітей з порушеннями психофізичного розвитку у загальноосвітній простір. Організація роботи з дітьми, які мають особливі освітні потреби. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному процесі. Гуманізація взаємин в інклюзивному процесі.

Тема 5. Особливості реалізації інклюзивного початкового навчання в українських школах

Інклюзивна школа та школа з спеціальними класами. Загальні принципи здійснення адаптацій і модифікацій навчально-виховного процесу.

Тема 6. Технологія особистісно зорієнтованого навчання в інклюзивному класі (1 ч.)

Особистісно зорієнтований підхід в інклюзивному процесі. Рекомендації для педагогів, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами. Соціально-педагогічна діяльність фахівців початкової школи з родинами дітей, які мають особливі освітні потреби

Тема 7. Технологія особистісно зорієнтованого навчання в інклюзивному класі (2 ч.)

Фактори, які допомагають школі залучати батьків. Напрями та форми роботи з родиною учня з особливими освітніми потребами. Моделювання в початковій школі комфортного соціально-виховного середовища для дітей з різними стартовими можливостями.

Тема 8. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання

Корекційно-розвивальна робота та її значення у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку. Значення навчальної команди різнопрофільних спеціалістів в корекційно-розвивальній роботі з дітьми із порушеннями психофізичного розвитку. Види комплексної корекційно-розвивальної допомоги дітям з особливими потребами.

Програмні результати навчання

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

Форми поточного та підсумкового контролю

При проведенні поточного контролю використовуються наступні форми: усне опитування, перевірка самостійного рішення практичних завдань, письмовий тестовий експрес-контроль, виступи студентів при обговоренні теоретичних та практичних питань.

Формою підсумкового контролю з дисципліни є залік, що приймається усно за питаннями, чи письмово за тестами.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою. Підсумкові бали з дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру по передбаченим видам навчальної діяльності та балів, набраних на підсумковому контролі (залік).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях, приймає участь у наукових заходах.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовано, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконано, якість виконання більшості з них оцінено кількістю балів, близькою до максимальної, робота з двома-трьома незначними помилками.
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовано, всі навчальні завдання, які передбачено програмою навчання, виконано, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконано з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією—двома значними помилками.
68-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовано, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60-67		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовано, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконано, або якість виконання деяких з них оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовано, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки.
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не засвоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовано, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Данілавічюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / За ред. А.А. Колупаєвої. - К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. - 360 с.
2. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія / А.А.Колупаєва. - К.: Самміт-Книга, 2009. - 272 с.

3. Колупаєва А.А. Основи інклюзивної освіти : навчально- методичний посібник / за заг. А.А. Колупаєвої. - К. : «А.С.К.», 2012. - 308 с.
4. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади : монографія / А.А. Колупаєва. - К.: Педагогічна думка, 2007. - 350 с.
5. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, Л.О.Савчук. - К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. - 274 с.
6. Кравченко Г.Ю. Інклюзивна освіта / Г.Ю. Кравченко. - Х: Ранок, 2014. - 144 с.
7. Луговський А., Сварник М., Падалка О. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей / А. Луговський, М. Сварник, О. Падалка. - Л.: Колесо, 2008. - С. 49-60.
8. Пантюк Т.І., Невмержицька О.В., Пантюк М.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / Т.І. Пантюк, О.В. Невмержицька, М.П. Пантюк. - 2-ге видання, доповнене і перероблене. - Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2009. - 324 с.
9. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: Навчально-методичний посібник у 9 книгах / За заг. ред. Колупаєвої А.А. - К.: ТОВ ВПЦ «Літопис-XX», 2010. - 363 с.

Додаткова:

10. Білозерська І.О. Деякі аспекти формування батьківської компетентності у родинах, що мають дітей з порушеннями розвитку // Психолого- педагогічний супровід навчання дітей з порушеннями розвитку. - К. - 2010.
11. Даниленко Л.І. Управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навч.-мет. пос. /Кол.:авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред. Даниленко Л.І., - К.:2007. - 128 с.
12. Єфімова С.М. Налагодження партнерських стосунків з родинами / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навч.-мет. пос. /Кол. авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред. Даниленко Л.І. - К., 2007. - 128 с.
13. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» // Відомості Верховної Ради. - 2006. - № 2-3. - С. 36-42.
14. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навч.-мет. пос. / Кол. упорядн.: Патрикеева О.О., Софій Н.З., Луценко І.В., Василяшко І.П. Під заг. ред. Шинкаренко В.І., - К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2013. - 96 с.
15. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н.В.Заєркова, А.О.Трейтяк. - К., 2016. - 68 с.
16. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Педагогічні технології інклюзивного навчання / А.А.Колупаєва, О.М. Таранченко. - Харків: Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. - 160 с.
17. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Путівник для педагогів та батьків дітей з особливими потребами. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка / А.А.Колупаєва, О.М. Таранченко. - Харків: Ранок, ВГ Кенгуру, 2018. - 112 с.
18. Матвеева Н.О. Інклюзивна освіта: навчально-методичний супровід самостійної роботи студентів / Н.О. Матвеева. - Івано-Франківськ, 2015. - 160 с.
19. Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах // Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 р. № 872.
20. Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю // Наказ МОН України від 05.12.2005 р. № 691.
21. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та розумового розвитку / За ред. Вавіної Л.С. - К.: «АТОПОЛ», 2010. - 242 с.
22. Сак Т.В. Індивідуальний навчальний план учня з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі / Т.В. Сак // Дефектологія. - № 3. - 2010. - С. 12-16.
23. Управління педагогічними інноваціями в інклюзивній освіті: Навч. пос. / А.М. Ананьев, С.В. Воронова, М.В. Малік та ін.; за заг. ред. С.К. Хаджирадевої. - К.: Освіта України, 2014. - 244 с.